

BEROEPSSTANDAARD

Inhoud

Voorwoord	3
1. De beroepsstandaard voor lerarenopleiders.....	4
Grondslag	4
Vier bekwaamheidsdomeinen	5
2. Een sterke beroepsgroep	7
Drie bekwaamheidsniveaus	9
3. Register en certificaat	10
Anders registreren.....	10
Het certificaat	10
Colofon	11
Bijlagen.....	12
1. Bekwaamheidsdomein Opleiden.....	12
2. Bekwaamheidsdomein Begeleiden.....	13
3. Bekwaamheidsdomein Organiseren	14
4. Bekwaamheidsdomein Onderzoeken.....	15

Voorwoord

Een lerarenopleider is een leraar in een zeer specifieke context. Lerarenopleiders zijn verantwoordelijk voor het opleiden van (toekomstige) onderwijs-professionals die zich vanuit diverse beroepspraktijken ontwikkelen. Dit stelt hoge eisen aan de kwaliteit van lerarenopleiders. Om inzicht te krijgen in deze kwaliteit en om richting te geven aan de professionele ontwikkeling van lerarenopleiders, is in 2012 een beroepsstandaard voor lerarenopleiders ontwikkeld. Deze beroepsstandaard wordt eens in de zes jaar geactualiseerd door Velon, zodat deze blijft aansluiten bij de actuele ontwikkelingen binnen de instituten en scholen waar lerarenopleiders werkzaam zijn.

In 2025 is de beroepsstandaard gewijzigd. Deze actualisatie was nodig vanwege de toenemende aandacht vanuit de politiek voor de kwaliteit van lerarenopleidingen en de impact van de flexibiliseringsopdracht op het curriculumbewust handelen van lerarenopleiders. Dit vereist niet alleen een beroepsstandaard die een leven lang leren ondersteunt, maar ook een betere erkenning van de diversiteit binnen de beroepsgroep.

In deze brochure gaan we dieper in op de wijzigingen binnen de beroepsstandaard en leggen we uit hoe deze herziening bijdraagt aan een leven lang leren en ontwikkelen van lerarenopleiders. Vervolgens beschrijven we kort de diversiteit van de beroepsgroep en de manieren waarop diverse doelgroepen binnen het beroepsregister hun professionele ontwikkeling kunnen aantonen. Tot slot bespreken we de veranderingen in de certificaten als gevolg van deze herziening.

1. De beroepsstandaard voor lerarenopleiders

Met de herziening van de beroepsstandaard wordt ingezet op een leven lang leren voor lerarenopleiders. Dit maakt het mogelijk om passende professionaliseringsactiviteiten te ontwikkelen voor verschillende doelgroepen, wat leidt tot registratie of verlenging van registratie. Op deze manier streven we naar betekenisvolle registratie voor diverse doelgroepen van lerarenopleiders en de contexten waarin zij werkzaam zijn.

Grondslag

Om je als lerarenopleider te kunnen registreren, is het belangrijk om te onderzoeken of je jezelf herkent in de actuele grondslag van de beroepsstandaard. Het professionele handelen van de lerarenopleider draagt direct bij aan het leren van leraren en lerarenopleiders en indirect aan het leren van leerlingen. De lerarenopleider heeft een voorbeeldfunctie voor leraren en lerarenopleiders en werkt waardenbewust, teamgericht, beroepsgericht en ontwikkelingsgericht aan de kwaliteit van leren. Registreerbare lerarenopleiders willen en kunnen vanuit de grondslag hun professionele handelen verantwoorden. De grondslag vormt het fundament van het professionele handelen van elke erkende lerarenopleider. De kern van dit fundament is dat je door bij te dragen aan het leren van leraren en lerarenopleiders, indirect ook altijd bijdraagt aan de kwaliteit van het leren van leerlingen.

Kenmerkend hierbij is dat jij als lerarenopleider een voorbeeldfunctie hebt, gebaseerd op de volgende vier aspecten (zie volgende pagina):

Waardenbewust	Lerarenopleiders geloven dat onderwijs meer is dan alleen kennis en vaardigheden overbrengen. Het gaat ook om het ondersteunen van leerlingen en leraren in hun persoonlijke en professionele ontwikkeling, zodat zij zich kunnen inzetten voor de samenleving van morgen. Lerarenopleiders zijn bereid en in staat om moreel-ethische dilemma's bespreekbaar te maken.
Teamgericht	Lerarenopleiders oefenen hun beroep niet alleen uit, maar vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Samenwerken in (interdisciplinaire) teams is essentieel om een voorbeeldrol te kunnen vervullen in de relatie met (toekomstige) leraren.
Beroepsgericht	Lerarenopleiders denken na over het beroep en gebruiken samen inzichten over effectieve professionalisering voor (toekomstige) onderwijsprofessionals. Daarnaast houden ze hun eigen vakkennis up-to-date om (toekomstige) onderwijsprofessionals goed voor te bereiden op de beroepspraktijk.
Ontwikkelingsgericht	Lerarenopleiders kunnen zichzelf kwetsbaar opstellen en de professionele dialoog aangaan om eigen en andermans overtuigingen kritisch te bekijken. Zij maken daarbij gebruik van systematische reflectie, feedback en professionalisering.

Vier bekwaamheidsdomeinen

Om vanuit de bovenstaande grondslag te kunnen handelen, zijn er vier bekwaamheidsdomeinen vastgesteld: Opleiden, Begeleiden, Organiseren en Onderzoeken.

Opleiden

Naarmate lerarenopleiders zich binnen dit bekwaamheidsdomein ontwikkelen, kunnen zij aantonen dat zij bewuste keuzes kunnen maken in hun handelen. Hierdoor hebben zij steeds meer invloed op de kwaliteit van curricula en de wijze waarop er beoordeeld wordt.

Begeleiden

Opleiden en begeleiden zijn in wezen niet van elkaar te scheiden. Ook in de begeleiding is curriculumbewust handelen van belang om af te stemmen op de diverse doelgroepen van (aanstaande) onderwijsprofessionals. Het vraagt ook om aandacht voor persoonlijke ontwikkeling, wat niet los kan worden gezien van professionele ontwikkeling. Met lerarenopleiders die zich op dit domein blijven ontwikkelen, kunnen we als beroepsgroep onze maatschappelijke opdracht realiseren.

Organiseren

Naarmate lerarenopleiders zich binnen dit bekwaamheidsdomein ontwikkelen, krijgen zij steeds meer zicht op de complexiteit van het opleiden van (aanstaande) onderwijsprofessionals. Naarmate zij zich verder ontwikkelen binnen hun eigen organisatienetwerk, leveren lerarenopleiders een bijdrage aan kaders voor beleids- en kwaliteitsontwikkeling rondom het samen opleiden en professionaliseren van (aanstaande) onderwijsprofessionals binnen organisatienetwerken.

Onderzoeken

Tenslotte mag worden verwacht dat elke lerarenopleider in staat is om onderzoekend te handelen en gebruik te maken van actuele bronnen, modellen en (peer)feedback. Naarmate lerarenopleiders zich hierin verder willen ontwikkelen, kunnen zij aantonen dat zij actief bijdragen aan ontwerp- of onderzoeksprocessen.

2. Een sterke beroepsgroep

Lerarenopleiders zijn professionals die samenwerken en gebruikmaken van inzichten op het gebied van werving, matching, opleiding, begeleiding en professionalisering van (aanstaande) onderwijsprofessionals. Zij actualiseren zelf de beroepsstandaard en bepalen wie registreerbaar is als lerarenopleider. Bij de herziening van de beroepsstandaard werd duidelijk dat het beter erkennen van diversiteit noodzakelijk is om als een sterke beroepsgroep door te kunnen ontwikkelen. In dit hoofdstuk gaan we dieper in op wie vanaf 2025 registreerbaar is als lerarenopleider en op welke wijze professionele ontwikkeling aangetoond kan worden.

Ben ik een registreerbare lerarenopleider?

Het vak van lerarenopleider is uniek, maar er is geen formele opleiding voor. Meestal groei je vanuit een andere functie in het onderwijs door tot lerarenopleider. Door te werken met (aanstaande) leraren bouw je expertise op, maar daarmee ben je nog geen erkend lerarenopleider. Dat ben je wel als je je hebt laten registreren binnen het beroepsregister voor lerarenopleiders.

In de onderstaande afbeelding wordt duidelijk dat alle professionals die zich structureel bezighouden met de uitvoering en kwaliteit van het samen opleiden en professionaliseren van (aanstaande) leraren, zich kunnen laten registreren als lerarenopleider. Voor het gemak hanteren we vier categorieën met taken van lerarenopleiders. Daarmee kun je checken of ook jij registreerbaar bent als lerarenopleider.

Opleidingsdocenten van (aanstaande) onderwijsprofessionals

Voor de samenwerking binnen een partnerschap zijn opleidingsdocenten nodig, omdat zij zich bezighouden met kennisoverdracht en het begeleiden van ontwikkeling binnen een studie of loopbaan. Kenmerkend is dat opleidingsdocenten doorgaans met grotere groepen tegelijk werken en slechts incidenteel individueel aan het begeleiden zijn.

Denk hierbij aan: vakdocenten, assessoren, trainers, studieloopbaanbegeleiders.

Begeleiders van leerprocessen binnen teams

Zonder begeleiders kan er niet goed opgeleid worden. Zij begeleiden vooral op individueel niveau of kleine groepen en doen dat vooral vanuit hun rol binnen teams. Soms zijn zij tijdelijk aan een team toegevoegd, zodat zij gebruik kunnen maken van verschillende vormen van expertise.

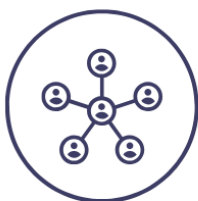
Denk hierbij aan: werkplekbegeleiders, schoolopleider, starterscoach, instituutsopleider, supervisor.

Onderzoekers rondom gezamenlijke curricula en ontwikkelpaden

Opleidingsdocenten en begeleiders kunnen niet zonder onderzoekers die zich bezighouden met onderzoek en/of projecten rondom curricula en professionaliseringstrajecten, om de kwaliteit van het leren en de professionele identiteit bij (aanstaande) onderwijsprofessionals te versterken.

Denk hierbij aan: onderzoeker, projectleider, curriculumontwikkelaar, vakspecialist.

Organisatoren van Samen Opleiden & Professionaliseren

En tenslotte hebben opleidingsdocenten, begeleiders en onderzoekers ook organisatoren nodig die in staat zijn om de samenwerking tussen verschillende organisaties rondom het opleiden en professionaliseren van (aanstaande) leraren beleidsrijk in te bedden. Daarmee kunnen er nieuwe routines ontstaan om de kwaliteit van samen werven, matchen, opleiden, begeleiden en professionaliseren te verbeteren.

Denk hierbij aan: programmaleider, HR-adviseur, directeur, teamleider.

De praktijk waarin lerarenopleiders zich ontwikkelen, is complex en voortdurend in beweging. Dit vereist voortdurend nieuwe inzichten van lerarenopleiders. Met de herziening zijn nieuwe procedures geïntroduceerd waarmee lerarenopleiders

zich via verschillende routes richting registratie en verlenging van registratie kunnen blijven ontwikkelen. Dit maakt het mogelijk om je als lerarenopleider te blijven ontwikkelen binnen een bepaald bekwaamheidsniveau of om door te groeien naar een ander niveau (basisbekwaam, vakbekwaam en expertbekwaam).

Drie bekwaamheidsniveaus

De drie bekwaamheidsniveaus zijn van belang om als sterke beroepsgroep, vanuit een gedeelde en actuele kennisbasis, die (inter)nationaal ook zeggingskracht heeft, impact te hebben op de kwaliteit van het onderwijs.

- Voor initiële registratie moet je als lerarenopleider het bekwaamheids-niveau "basisbekwaam"¹ aantonen. Met dit niveau kun je je als lerarenopleider op een relatief eenvoudige wijze laten registreren. Bovendien is het ook mogelijk om je als startende lerarenopleider sneller te laten registreren, ook als jouw taakomvang nog beperkt is.
- Bij de eerste verlenging van je registratie kun je als lerarenopleider kiezen om in je portfolio zichtbaar te maken dat je als basisbekwame lerarenopleider nog steeds bijdraagt aan actuele ontwikkelingen binnen je werkcontext.
- Het is echter ook mogelijk om je doorontwikkeling naar het niveau "vakbekwaam" zichtbaar te maken. In dat geval kun je vanuit een breder perspectief op de beroepsstandaard en actuele ontwikkelingen binnen je organisatie laten zien hoe je bent gegroeid.
- Vanaf de tweede verlenging, wanneer je als lerarenopleider al veel ervaring hebt opgedaan, kun je kiezen uit drie bekwaamheidsniveaus. Als je het niveau "vakbekwaam" al bij de eerste verlenging hebt aangetoond, kun je er ook voor kiezen om je professionele ontwikkeling op het niveau van expertbekwaam in je portfolio te tonen. Lerarenopleiders op dit bekwaamheidsniveau dragen vanuit hun specialisme bij aan het lerend vermogen binnen de beroepsgroep. Zij werken vanuit internationale of landelijke leernetwerken met andere experts aan kennisontwikkeling en kennisdeling rondom actuele vraagstukken rondom het opleiden en professionaliseren van (aanstaande) leraren. Vanuit breedgedragen expertise levert een expert-bekwame lerarenopleider een belangrijke bijdrage aan kwaliteit en innovatie, zowel binnen als buiten zijn eigen werkcontext.

¹ Mocht de kandidaat bij initiële registratie het bekwaamheidsniveau van vakbekwaam aan willen tonen, dan kan de registercommissie daar toestemming voor verlenen.

3. Register en certificaat

Lerarenopleiders vervullen vaak meerdere rollen en krijgen gedurende hun loopbaan nieuwe rollen die andere kennis en vaardigheden vereisen. Daarom is het belangrijk om die ontwikkeling zichtbaar te blijven maken. Hiervoor hebben we het beroepsregister BRLO.

Anders registreren

In het verleden was registratie binnen het beroepsregister voldoende, maar met de herziening kun je als lerarenopleider ook je *professionele groei* zichtbaar maken. Dit is niet alleen belangrijk voor jezelf, maar ook voor de context waarin je jezelf blijft ontwikkelen en mogelijk nieuwe rollen vervult. Je wordt daarom als lerarenopleider gevraagd om eens in de vier jaar na registratie te onderzoeken in welke mate je als lerarenopleider bent doorontwikkeld en hoe je vanuit je werkzaamheden bij kunt dragen aan actuele ontwikkelingen binnen je werkcontext.

Het certificaat

Het feit dat je met de nieuwe beroepsstandaard ook professionele groei zichtbaar kunt maken, heeft natuurlijk ook effect op de certificaten. Na het succesvol afronden van een registratieprocedure ontvang je een link waarmee je je certificaat kunt downloaden. Op het certificaat wordt je bekwaamheidsniveau vermeld (let op: de gegevens op het certificaat zijn niet zichtbaar voor anderen in het beroepsregister). Dit certificaat kun je een plek geven in je portfolio voor de eerstvolgende verlenging. Binnen je organisatie kan het certificaat ook van belang zijn voor functionerings- en ontwikkelgesprekken met je leidinggevende.

>> **Voor meer informatie over registratie**, download de brochure "Registratieprocedure", vindbaar op www.velon.nl, onder Registratie.

Colofon

In 2025 is de beroepsstandaard, met een subsidie van het ministerie OC & W, herzien.

Velon dankt de leden van het ontwikkelteam, samengesteld uit lerarenopleiders uit verschillende contexten, voor hun denk- en daadkracht tijdens dit project Focus op Professie:

Sannah den Engelsen
Marianne Geuijen
Randy Heilbron
Dianne Hoefakker
Chris Kroeze
Wilke van der Molen
Bruno Oldeboom
Christina Schouten
Henk Spaan
Bregje de Vries

Projectleider: Martine Derks

Vragen en opmerkingen over deze brochure? Mail naar: info@brlo.nl.

Bijlagen

1. Bekwaamheidsdomein Opleiden

	Basisbekwaam	Vakbekwaam	Expertbekwaam
Methodieken	Ik ben bekend met enkele didactische modellen en werkvormen die bijdragen aan reflectie op theorie, praktijk of persoonlijke opvattingen	Ik maak gebruik van meerdere didactische modellen die geschikt zijn voor eerste, tweede en derde orde leerprocessen. Ik kan een weloverwogen keuze maken uit één van deze modellen	Samen met anderen specialisten ontwikkel ik nieuwe didactische modellen waarmee opleidings- en professionaliserings-activiteiten meer impact kunnen krijgen op de kwaliteit van (aanstaande) onderwijsprofessionals
Ontwerpen	Ik kan zelf of met collega's opleidings- en/of professionaliserings-activiteiten ontwerpen, uitvoeren, evalueren en verbeteren	Ik kan samen met een ontwerpteam vanuit een leerlijn en landelijke kaders opleidings- en/of professionaliserings-activiteiten ontwerpen, uitvoeren, evalueren en verbeteren	Ik participeer binnen regionale en landelijke netwerken met specialisten om vanuit landelijke ambities kaders te ontwikkelen voor de inrichting van curricula en loopbaanpaden van (aanstaande) onderwijsprofessionals
Modeling	Ik ben me bewust van mijn voorbeeldrol, ik leef het beroep voor en maak gebruik van modeling	Ik kan mijn handelen voorbeeldmatig expliciteren vanuit actuele bronnen en modellen binnen verschillende beroepspraktijken	Tijdens professionaliserings-bijeenkomsten van collega lerarenopleiders kan ik hen informeren over landelijke kaders en uitdagen om binnen hun werkzaamheden gebruik te maken van de meest actuele bronnen en modellen
Toetsen	Ik stem met collega-lerarenopleiders af over opdrachten en prestaties die leiden tot een valide en betrouwbare beoordeling van (aanstaande) onderwijsprofessionals	Ik verzamelen informatie om op transparante en navolgbare wijze te beslissen wat dit betekent voor de geschiktheid van kandidaten voor een opleiding, een leerroute of het beroep	Ik ben bekwaam in het beoordelen van de kwaliteit van toetsbeleid, -programma's en de toets -organisatie bij initiële en/of post initiële programma's voor (aanstaande) onderwijsprofessionals

2. Bekwaamheidsdomein Begeleiden

	Basisbekwaam	Vakbekwaam	Expertbekwaam
Responsiviteit	Ik heb kennis over de ontwikkelingsfasen van (aanstaande) onderwijsprofessionals en kan daarop afstemmen	Ik heb zicht op de verschillende leerroutes voor (aanstaande) onderwijsprofessionals en kan expliciteren wat dat betekent voor mijn begeleiding van verschillende doelgroepen onder (aanstaande) onderwijsprofessionals	Ik ben bekwaam in het signaleren van hulpvragen van collega-lerarenopleiders die (aanstaande) onderwijsprofessionals begeleiden in hun ontwikkeling
Diversiteit	Ik stem in mijn begeleidingsstijl af op de diversiteit tussen (aanstaande) onderwijsprofessionals	Ik expliciteer op welke wijze ik gebruikmaak van diversiteit tussen (aanstaande) onderwijsprofessionals om het leren van en met elkaar te versterken	Ik gebruik verschillende hulpbronnen en contexten om collega-lerarenopleiders te ondersteunen in het afstemmen op de ontwikkeling van (aanstaande) onderwijsprofessionals
Communicatie	Ik maak gebruik van verschillende gesprekstechnieken om reflectie bij (aanstaande) onderwijsprofessionals te bevorderen	Ik stimuleer het samenwerkend leren van (aanstaande) onderwijsprofessionals en kan daarbij interpersoonlijke processen bespreekbaar maken	Ik bevorder de professionele dialoog over moreel-ethische dilemma's met collega-lerarenopleiders rondom het begeleiden van (aanstaande) onderwijsprofessionals
Professionele identiteit	Ik spreek (aanstaande) onderwijsprofessionals aan op de eigen verantwoordelijkheid voor hun professionele ontwikkeling	Ik confronteer (aanstaande) onderwijsprofessionals met de eisen die aan hen binnen het beroep, een leerroute of professionaliserings-aanbod worden gesteld	Ik confronteer collega-lerarenopleiders in het licht van hun inzetbaarheid rondom actuele ontwikkelingen in de onderwijspraktijk

3. Bekwaamheidsdomein Organiseren

	Basisbekwaam	Vakbekwaam	Expertbekwaam
Samenwerking	Ik communiceer open met alle betrokkenen binnen de opleiding en de beroepspraktijk over het leerproces van (aanstaande) onderwijsprofessionals	Ik participeer binnen interdisciplinaire teams om de samenhang in de begeleidingsstructuur voor (aanstaande) onderwijsprofessionals te versterken	Ik ben een initiator bij het versterken van interdisciplinaire samenwerking binnen en tussen onderwijs-organisaties
Netwerken	Ik neem deel aan bijeenkomsten die bijdragen aan het versterken van de samenhang tussen het leren binnen scholen en de leerdoelen van opleidings- of professionaliserings-activiteiten	Ik heb een actieve rol bij de voorbereiding en uitvoering van professionaliserings-activiteiten voor lerarenopleiders die vanuit de beroepspraktijk en de lerarenopleidingen samenwerken	Ik heb oog voor politieke ontwikkelingen en kan vanuit die inzichten krachten op strategisch en tactisch niveau binnen mijn netwerk mobiliseren die van belang zijn voor de kwaliteit van het onderwijs
Kwaliteitscultuur	Ik draag bij aan de discussie over de kwaliteit van samenwerking rondom het samen werven, opleiden en professionaliseren van (aanstaande) onderwijsprofessionals	Ik kan vanuit een breder perspectief bijdragen aan de professionele dialoog over samenhangend beleid van werkgevers binnen onderwijs-organisaties rondom de kwaliteit van onderwijs	Ik draag vanuit mijn veranderkundige expertise bij aan kwaliteitsverbetering en innovatie van het (opleidings) onderwijs en de samenwerking die daarvoor binnen en tussen organisaties nodig is

4. Bekwaamheidsdomein Onderzoeken

	Basisbekwaam	Vakbekwaam	Expertbekwaam
Vakmanschap	Ik maak gebruik van (in)formele professionaliserings-activiteiten om steeds beter te worden in mijn werkzaamheden als lerarenopleider	Ik participeer actief binnen (in)formele professionaliserings-activiteiten en voel me vrij om binnen deze activiteiten bij te dragen aan de professionele dialoog tussen (aanstaande) onderwijsprofessionals of collega-opleiders	Ik heb een centrale rol binnen (in)formele professionaliserings-activiteiten en voel me vrij om vanuit mijn expertise bij te dragen aan het gesprek over condities die nodig zijn voor de ontwikkeling van vakmanschap bij lerarenopleiders
Feedback	Ik maak gebruik van 180-graden feedback en de professionele dialoog om zicht te krijgen op mijn eigen functioneren	Ik maak gebruik van 360-graden feedback en de professionele dialoog om zicht te krijgen op mijn eigen functioneren	Ik maak gebruik van peer-feedback van experts binnen mijn netwerk om gelegitimeerd een centrale rol te blijven vervullen binnen projecten of onderzoek rondom het (opleidings) onderwijs
Onderzoekend	Om bekwaam te blijven kan ik uitleggen met welke professionaliserings-activiteiten ik me de komende vier jaar door wil blijven ontwikkelen als lerarenopleider	Ik onderzoek op kritische wijze hoe ik me kan verhouden tot actuele ontwikkelingen binnen het (opleidings) onderwijs en kan aangeven wat dat betekent voor mijn professionalisering in de komende vier jaar	Ik doe onderzoek rondom vraagstukken binnen het (opleidings) onderwijs en kan aangeven op welke wijze ik me blijf professionaliseren om bij te kunnen blijven dragen aan de kwaliteit van de beroepsgroep van lerarenopleiders